

ATATÜRK'ÜN EN SEVINÇLİ OLDUĞU AN

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 22 Ocak 2014 10:04 -

Millî Kurtuluş Savaşı'nın başkomutanı, Türkiye'nin ilk cumhurbaşkanı Atatürk, en sevinçli anını ne zaman yaşamıştır? Kuşkusuz herkes gibi onun da çok üzüldüğü, sevindiği anlar vardır. Onun sevinçli olduğu anlarla ilgili bir liste yapılmış değildir. Tahmin edilebilir ki askeri okullara yazıldığı, onlardan diploma aldığı zaman çok sevinmiş olmalıdır. Her subay gibi rütbelerini aldığı zamanlar, Ordu Müfettişi olarak atandığında, Erzurum ve Sivas Kongrelerine başkan seçildiğinde, Türkiye Büyük Millet Başkanı olduğunda da sevinmiş olmalıdır. Hele, düşmanın Sakarya boylarında durdurulması ve onu şan ve şöhretinin doruğuna taşıyan Dumlupınar Meydan Savaşı kazanıldığında sevincine payan olmamalıdır.

Mustafa Kemal Paşa'nın hayatı, başka sevinçlerine vesile olacak olaylarla da doludur. Cumhurbaşkanı seçilmek az mutluluk mudur? Ardından, hayal ettiği yeni bir düzen için onun emriyle gerçekleşen reformlar için de sevinmiş olması çok doğaldır. Onu sevindirme ihtimali bulunan daha pek çok olay sıralanabilir.

Fakat acaba Atatürk'ün hayatında **en sevinçli** anı hangisidir? Bunu aşağıda kendisinden öğreneceğiz?

“Bunu vakit geçirmeden yapmalısın”

Tarih 1917 Mayıs ayıdır. Kafasında çok önem verdiği bir karar vardır.

Atatürk'ün Umumi Kâtibi Hasan Rıza Soyak bir görev için Avrupa gezisine çıkacaktır. Atatürk ona:

“Çocuk! Çabuk git, gel de artık şu çiftliklerin hazineye devri işini halledelim. Biliyorsun ben 1927 sensinde Büyük nutkumu verdiğim celselerden birinde BMM'ne, bunların Parti'ye ait olduğunu söylemişim. Bu itibarla devir esnasında hükümetten Parti için bir miktar para alırsak iyi olacaktır. Bakalım; İsmet Paşa'nın dönüşünde meseleyi onunla görüşeceğim, en münasip şekli o zamana kadar kararlaştırırız” demiştir.

ATATÜRK'ÜN EN SEVİNÇLİ OLDUĞU AN

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 22 Ocak 2014 10:04 -

Soyak, Paris'ten Almanya'ya geçmeye hazırlanırken Ankara'dan nöbetçi yaver telefon eder. Atatürk, Soyak'tan Almanya gezisini yarıda bırakarak derhal yurda dönmesini emretmektedir. O da hemen o akşam yola çıkar. İstanbul'a vardığında Atatürk de buraya gelmiştir. Birkaç saat sonra gemi ile Trabzon'a yola çıkacaktır. Soyak'a İnönü ile görüşükten sonra çiftlikleri bütün tesis ve varlıklarıyla hazineye hibe etmeye kesin olarak karar verdiğini söyler ve Soyak'a şu talimatı verir:

“Sen bu akşam Ankara'ya git. Mevcudu tespit edip bir listesini yap. Ayrıca Başvekilliğe tarafımdan bir mektup hazırla.” Mektubun esaslarını da yazdırır. *“Mektup müsvettesini İsmet paşa'ya göster. Fikrini ve mutabakatını al, sonra bana telgrafla bildir. Bunu vakit geçirmeden yapmalısın. Çünkü Meclis kapanmak üzeredir. Ben istiyorum ki tatilden önce durumu Meclis'e arz edilmiş olsun, bunu temin etmelisin!..”*

Soyak, denileni yapar. Atatürk adına bir mektup yazar ve bir liste hazırlar. Müsvedde Başbakan tarafından da uygun bulunur. Mektubu ve listeyi telgrafla Trabzon'da bulunan Atatürk'e arz eder. Atatürk, verdiği cevapta, uygun bulduğunu, hemen Başbakana vermesi gerektiğini, dönüşümde imza etmek üzere şimdilik telgrafının imza yerine eklenmesini emreder. Telgraf, liste ile birlikte Başbakana verilir. Durumun 12 Haziran 1937 günü Meclis'e sunulması kararlaştırılır.

“Omuzlarımda Uludağ var!”

Şimdi Trabzon'a dönelim. Atatürk, 11 Haziran 1937 günü bu malları devlete bağışladığı ile ilgili yazısını yazdırmaya başlar.

“Malum olduğu üzere ziraat ve zirai iktisat sahasında fenni ve ameli tecrübeler yapmak maksadıyla muhtelif zamanlarda memleketin muhtelif mıntıkalarında birçok çiftlikler tesis etmiş idim” diyerek bunları hazineye hediye ettiğini yazar. Bağışladığı çiftliklerin dönümünü, bunlardaki bina, tesisat, fabrika ve imalathaneleri, canlı demirbaşları liste halinde belirtir. Listede gösterilen çiftliklerin toplamı 154.729 dönümdür. Orman Çiftliği'nden başka içlerinde Yalova'da iki, Silifke'de iki, Dört Yol'da iki, Tarsus'ta bir çiftlik de vardır.

Yazdırdıkça *“Daha ne vardı?”* diye çevresine sorar. Kimse ağzını açmaz. Trabzon Valisi Yahya Sezai Uzay, Atatürk'ün bu bağıştan vazgeçmesini ister. Bunu söylemelerini Şükrü Kaya ve Tahsin Uzer'den rica eder. Fakat onlar ses çıkarmazlar. Vali nihayet dayanamaz:

ATATÜRK'ÜN EN SEVİNÇLİ OLDUĞU AN

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 22 Ocak 2014 10:04 -

“Atatürk’üm ne olur yazdırmayın bu telgrafı. Siz milleti yok olmaktan kurtardınız. Türk vatanını, Türk tarihini ihya ettiniz, yeniden var ettiniz. Milletın size hediye ettiği kaç parça şeydir? Bunlar sizde milletin naçiz yadigârı olarak kalsın”
diye yalvarır.

Atatürk, yazdırmayı bırakarak şöyle konuşur:

“Vali, çok sıkılıyorum. (İki elini omuzlarının üstüne koyarak) Omuzlarımda Uludağ var sanıyorum. Ben mektepten çıktığım zaman kılıcımdan başka bir şeyim yoktu. Şimdi millet bana çok veriyor, kâfi bana”
Yazdırmaya devam eder.

Yazı biter, Atatürk bunların telgrafhaneye götürölüp Ankara’ya çektilirmesini emreder. Telgrafın makbuzunu alınca ayağa kalkıp şöyle konuşur: *“Oh oh, ne kadar hafifledim ve ferahladım!”*

Atatürk İnönü’ye çektiği telgraf okunurken heyecan içindedir. Gözleri nemlenmiştir. *“Yıllar evvel düşündüğüm bir işi Trabzon’da tamamlamak mukaddermiş”*
der.

Atatürk, Başbakanlığa yazdığı yazıyı halka okutmuş ve şöyle demiştir: **“Hayatımın hatırlayabildiğim en sevinçli dakikalarını yaşıyorum. Mal ve mülk bana ağırlık veriyor. Bunları millete vermekle ferahlık duyuyorum. İnsanın serveti kendi manevi şahsiyetinde olmalıdır. Ben büyük millete daha neler vermek istiyorum.”**

Atatürk’ün *“Daha neler vermek istiyorum”* diye ima ettiği şey İş Bankası’ndaki serveti olmalıdır. Nitekim bunu da öldüğü yıl olan 1938’de Dolmabahçeye’ye çağırđı notere vasiyetname olarak yazdırmış, bankadaki hisselerinden doğan nemayı kendi yakınları ve İsmet Paşa’nın çocuklarının öğrenimi için ayırdıklarının dışında kalan esas bölümünü Türk Dil Kurulu ve Türk Tarih Kurumu’na bırakmıştır. Cumhuriyet Halk Partisi’ne bırakılan bir pay yoktur. Parti yalnızca bu hesabı yönetmekle görevlidir.

ATATÜRK'ÜN EN SEVİNÇLİ OLDUĞU AN

Zeki Sarıhan tarafından yazıldı.
Çarşamba, 22 Ocak 2014 10:04 -

Atatürk bu servetten niçin sıkılmıştır?

Atatürk'ün İş Bankası ve Çiftliklerinin kaynağı, bilindiği gibi Hindistan Müslümanlarının Kurtuluş Savaşı'na yardım için gönderdikleri yardımın bir kısmıdır. Savaş sırasında Atatürk'ün banka hesabında tutulan para, Savaş'tan sonra özel bir banka olan İş Bankası'nın kuruluşunda ve çiftliklerin alınışında kullanılmıştır. Açıkça yazılıp söylenemese de bunun çeşitli dedikodulara konu olması kaçınılmazdır. Nitekim bunun ağırlığını üzerinde hisseden Mustafa Kemal Paşa, Bankanın kuruluşundan ve Çiftliğin alınışından iki yıl geçmeden 1927'de bu paranın Halk Fırkası'na ait olduğunu söylemiştir.

Atatürk'ün çiftlikleri devlete iade kararını yıllar önce düşündüğü, yukarıya alınan kendi sözlerinden anlaşılmaktadır. Bu durum, 1937 Mayısına kadar on yıl daha sürmüş, bu tarihte Atatürk çiftliklerini devlete bağışlamaya kesin olarak karar vermiştir.

Açıkça anlaşıldığı gibi Atatürk, böyle bir servet sahibi olmaktan rahatsızlık duymuş, bunu devlete devretmekle de üzerinden büyük bir yük kalktığını hissetmiştir.

Bu vesile ile onun şu sözü her dönemde ibret alınmaya değer: **“İnsanın serveti kendi manevi şahsiyetinde olmalıdır”** (16.1.2013)

Kaynak: Başbakanlık Cumhuriyet Arşivlerindeki belgelere, 1937 tarihli bazı gazetelere, Hasan Rıza Soyak'ın Atatürk'ten Hatıralar C. II (İstanbul, 1973), Trabzon Valisi Yahya Sezai Uzay'ın yayımlanmamış anılarına ve diğer bazı kaynaklara dayanarak **Atatürk'ün Bütün Eserleri**, C. 29, İstanbul, 2011, Kaynak Yayınları, s. 257-263